

لکنت زبان

وشیوه‌های مداوای آن

محسن ایمانی

قسمت دوم

ضرورت درمان

شک نیست که یکی از وظایف مربیان در برخورد با شاگردانی که لکنت زبان آنها بدلیل مسائل موجود در محیط مدرسه پدید آمده است و یا به عبارت دیگر بدون داشتن هیچگونه ضایعه عضوی به این امر مبتلا گردیده‌اند، اینست که حتی الامکان نسبت به رفع این مشکل اقدام نمایند. و از آنجائیکه تربیت نسلی سالم و

* گاه هراس از جمع باعث می شود که فرد مبتلا به لکنت زبان شود. در صحبت‌های خارج از کلاس با او، می‌توانید تشخیص دهید که این امر ناشی از هراس از جمع می‌باشد. و با علت دیگری دارد.

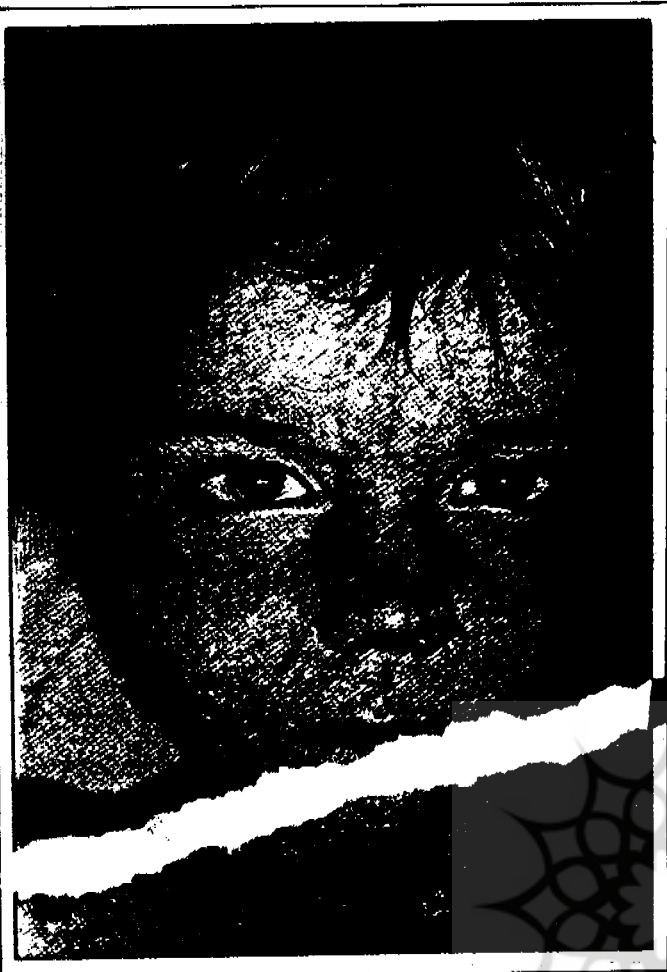
* موقعیکه طفل تازه شروع به حرف زدن میکند، نباید او را وادار به گفتن کلمات مشکلی کرد، که از توان او خارج باشد. و نباید او را مجبور کرد که اشعار طولانی را بخواند.

متعادل از جمله هدفهای تعلیم و تربیت می‌باشد لذا بایستی مربیان به این امر خطیر توجه لازم را مبذول نمایند، و سلامتی جسمی و روحی دانش‌آموزان را مطمئن نظر داشته باشند. و لکنت زبانهایی که حاصل جونا مطلوب محیط می‌باشد، و ناشی از ناراحتیهای روحی می‌باشد، نیز بایستی از طریق صحیح درمان شوند، و از سوئی چون اغلب اطفال مبتلا به لکنت زبان به سبب سرزنشهایی که از سوی همکلاسان و

افراد هم سن خویش متحمل می‌شوند، دچار ناراحتی و رنج می‌شوند. و ممکن است به همین دلیل در دروس مدرسه نیز پیشرفت شایانی نداشته باشند. و این دانش‌آموزان به سبب اشکالاتی که از نظر شرکت در اجتماع دارند. ممکن است از مدرسه گریزان و گاه به عالم تخیل روی آورند. که بدین ترتیب مدرسه در قبال انجام وظیفه تربیتی خویش موفقیت لازم را کسب نمی‌نماید. و لذا برای اینکه مدرسه نیز در انجام فعالیت‌های خود به نحو مطلوبی موفقیت حاصل نماید. باید، در جهت رفع این گونه نقایص در اطفال اقدام نماید.

درمان لکنت زبان و شیوه‌های آن

در باره بسیاری از کودکان توانسته‌اند آشنایی یا لکنت زبان

عارضی آنان را معالجه نمایند. و با کودک آنقدر سخن می‌گویند تا بتواند بوسیله حرکات، کلمات را از دهان خارج نماید، و کودکی اگر توانست دو یا سه کلمه را یاد بگیرد و آنرا صحیح تلفظ نماید. او مبتلا به لکنت زبان نمی‌باشد.

درمان لکنت زبان در کودکی مؤثرتر می‌باشد، ولی بعد از ۷ سالگی درمان آن مشکلتر می‌گردد.

باید دانست که ممکن است درصدی از اطفال مبتلابه لکنت زبان، در بزرگی خودبخود درمان شوند.

اما بهر حال اقدام جهت درمان اطفال در سنین پائین، مؤثرتر می‌باشد و امری الزامی است البته غالب الکن‌ها کاملاً درمان می‌شوند. و یا طرز سخن گفتن آنها بسیار اصلاح می‌گردد. ولی شوک روحی ممکن است موجب پیدایش مجدد لکنت زبان شود.

البته در عده‌ای از افراد لکنت زبان قسمتی از واکنش زودگذر شخصیت در مقابل فشارهای شدید می‌باشد و بر اثر فشارهای خاصی که در دوران کودکی بر آنها وارد شده است ظهور می‌نماید که این گونه لکنتها نیز در اثر رفع این فشارها و علل موجد آنها، نوعاً از میان می‌روند.

شیوه‌های درمان لکنت زبان اطفال را در دو مرحله قبل و بعد از ورود به مدرسه مورد بررسی قرار می‌دهیم.

* گاه پس از مداوای نسبی طفل، در هنگام امتحانات که او فشار بیشتری را تحمل می‌نماید. لکنت زبان تشدید و یا عود می‌نماید.

الف - درمان لکنت زبان طفل قبل از رفتن به مدرسه

چنین بنظر میرسد که در درمان لکنت زبان اطفالیکه هنوز به مدرسه نرفته‌اند و در خانه زندگی می‌کنند رعایت موارد ذیل مؤثر می‌باشد.

۱ - به محض بروز نشانه‌های لکنت زبان در جهت درمان آن اقدام شود.

شروع سریع درمان لکنت زبان بی نهایت اهمیت دارد و این درمان شامل حذف عوامل محیطی است که اعصاب طفل را ناراحت می‌نماید. و غالباً این امر با راهنمایی درست مادران امکانپذیر می‌باشد.

۲ - نباید گذاشت که طفل بدلیل

* فردی که دارای لکنت زبان است باید مانند هر دانش آموز دیگر، مجال سخن گفتن داشته باشد.

بروز این نشانه‌ها مورد تمسخر واقع شود.

۳ - فشار آوردن به طفل جهت درست صحبت کردن نتیجه خوبی ندارد.

۴ - اطرافیان طفل نباید در حضور او، درباره لکنت زبان وی خود را زیاد مشوش نشان دهند.

۵ - در موقعی که لکنت زبان شدید است، باید به نحوی مناسب وسایل استراحت طفل را فراهم آورد، و یا وضعیت را طوری ترتیب داد، که کودک بجای صحبت کردن به فعالیت دیگری مشغول شود.

۶ - پس از درمان باید مراقب بود که مجدداً لکنت زبان بروز ننماید.

۷ - از حوادث و اتفاقاتیکه ممکن است طفل بر اثر وقوع آنها مبتلا به

* شروع سریع درمان لکنت زبان بی نهایت اهمیت دارد و این درمان شامل حذف عوامل محیطی است که اعصاب طفل را ناراحت می‌نماید.

لکنت زبان شود. جلوگیری بعمل آید و از هر قسم فشار و بروز تشویش‌هاییکه ممکن است بر اعصاب آنان لطمه وارد آورد باید جلوگیری نمود، و او را نباید سرزنش کرد.

۸ - موقعیکه طفل تازه شروع به حرف زدن میکند، نباید او را وادار به گفتن کلمات مشکلی کرد، که از نوان او خارج باشد. و نباید او را مجبور کرد که اشعار طولانی را بخواند.

۹ - ترساندن نابجای کودک از تاریکی و امثالهم باعث می‌شود که یکنوع نارسائی و ضعف بر اعصاب طفل مستولی شده و مجموعه آنها واسطه و وسیله گرفتاری طفل به لکنت زبان شوند.

۱۰ - وجود سلامتی طفل و توجه به آن و تغذیه بموقع او و توجه به عوامل بهداشتی وی بسیار مؤثر خواهد بود، و موجبات صحت و دوام سلامتی اعصاب طفل را در پی خواهد داشت.

۱۱ - در دوره نقاهت پس از امراض مسری و یا امراض دیگری که بچه‌ها به آن مبتلا می‌شوند، باید مواظب آنها بود، چون ممکن است هرگونه عکس‌العمل نامطلوبی باعث لکنت زبان آنان شود.

۱۲ - عدم اصرار در تغییر چپ دستی. (قبلاً در این خصوص توضیحاتی داده شد).

۱۳ - بی توجهی ظاهری به لکنت فرد و رفتار عادی با او.

۱۴ - ایجاد ارتباط صحیح بین

خانواده و روانشناس در مواردیکه لکنت زبان حاد وجود دارد تا بطریق همزمان فرد مبتلا و خانواده را راهنمایی شوند.

۱۵ - عدم محول نمودن وظایفی که بیش از طاقت طفل می باشد.

ب - درمان لکنت زبان بعد از ورود به مدرسه

در باب مداوای لکنت زبان، مریبان نیز بایستی موارد زیر را مطمح نظر داشته باشند.

لکنت زبان معمولاً درسه سال اول دبستان دیده می شود. و بندرت ممکن است که پس از سن ۹ سالگی در اطفال بروز نماید.

مریبان می توانند با اعمال روشهای زیر لکنت زبان دانش آموزان را برطرف نمایند. روشهای زیر بخصوص در مورد کودک کانیکه زمان ابتلای آنان طولانی نیست مؤثرتر میباشند.

۱ - فردی که دارای لکنت زبان است باید مانند هردانش آموز دیگر، مجال سخن گفتن داشته باشد.

۲ - شرایط برای سخن گفتن وی طوری آماده شود که او عجله ای در سخن گفتن نداشته باشد.

* اقدام جهت درمان اطفال در سنین پائین، مؤثرتر می باشد و امری الزامی است البته غالب الکن ها کاملاً درمان می شوند. و یا طرز سخن گفتن آنها بسیار اصلاح میگردد. ولی شوک روحی ممکن است موجب پیدایش مجدد لکنت زبان شود.

۳ - در هنگام بروز لکنت زبان، چهره خود را غمگین و متأثر نسازید، و یا سر خود را پائین نیاندازید، بلکه به مشاهده وی ادامه دهید.

۴ - دانش آموزان را از تمسخر وی باز دارید.

۵ - حرف او را قطع نکنید و مجال دهید که او سخن بگوید و در هنگام لکنت زبان، مطلب مورد نظر او را، شما بیان ننمائید. بلکه اجازه دهید که او خود به تنهایی این کار را انجام دهد.

۶ - گاه هراس از جمع باعث می شود که فرد مبتلا به لکنت زبان

* لکنت زبان معمولاً در سه سال اول دبستان دیده می شود. و بندرت ممکن است که پس از ۹ سالگی در اطفال بروز نماید.

شود. در صحبتهای خارج از کلاس با او، می توانید تشخیص دهید که این امر ناشی از هراس از جمع می باشد. و یا علت دیگری دارد.

۷ - توصیه نمائید که حتی در زمان تنهایی دروس خود را بلند بخواند که این امر در عادت به درست خواندن و مداوای لکنت زبان مؤثر است.

۸ - فردی که دچار لکنت زبان است با سخنی سخن می گوید. معلم باید به دقت به سخنان وی گوش دهد. تا او ملزم به تکرار نشود. و یا این عدم استماع شما را به حساب بی توجهی به خویش بحساب نیاورد.

۹ - برخی از معلمین به تصور اینکه رعایت حال دانش آموز دارای لکنت زبان را بنمایند حتی از پرسیدن درس از وی نیز امتناع می نمایند. این امر باعث عدم مداوای فرد مبتلا گشته

و چه بسا پس از آگاهی از علت پرخش موجبات سرخوردگی او را فراهم نماید.

۱۰ - همکاری مریبان و مراکز بهداشت و والدین طفل در مداوای می باشد.

۱۱ - گاه پس از مداوای نسبی طفل، در هنگام امتحانات که او بیشتر را تحمیل می نماید لکنت زبان تشدید و یا عود می نماید

۱۲ - از بین بردن زمینه های احساس کهنتری و خجالت دانش آموزان.

در هر حال، خواه لکنت زبان امر اکتسابی و یا غیر اکتسابی باشد، تعبیر و توجیه علل آن بر اساس دیدگاهی مورد مطالعه قرار گیرد، آن از وضع کنونی علمی، از لحاظ پزشکی و روان شناسی بعنوان معالجه صورت می پذیرد. از سه زمینه تشکک شده است که شامل موارد ذیل است

۱ - تمرینهای بدنی که شاه برقرار کردن توازن بین تنفس و ادا کلمات می باشد چه ایجاد صورت بصورت کلمه در بیان طبیعی بکمک جریان هوای بازدم صورت می پذیرد. حال آنکه در افراد مبتلا به لکنت زبان غالباً تولید صوت یا بیان کلمه مصادف با دم فرو بردن و حاصل آنست.

۲ - تشویق و ترغیب طفل به ادامه یاد گرفتن زبان بطور صحیح (ا) مجرای بیان کلمات یا مطالبی که محتوای آنها با شکل حسی و حرکتی ادراکی آنها هماهنگ است یعنی توجه به مکانیسم تشکیل زبان).

۳ - و بالاخره مطالعه وضع عاطفی و فکری کودک و برطرف ساختن یا انحلال عقده هائی که در

ای از حالات زیربنای لکننت زبان تکمیل میدهند و یا لااقل سهمی در پیدایش آن دارند. میتوانند ما در درمان بهتر این مشکل و نقیصه نمایند.

امید است که با آشنائی بیشتر، با های درمان معضلات دانش آموزان، دست به رفع مشکلات آنان اقدام

۱- اشکالات مشهود در تکلم به دو بخش عمده تقسیم میشوند.
الف: اختلالات عضوی و ارگانیک اشکالات و ضایعات نسجی در مراکز تکلم و عواملی که در انجام تکلم دخالت مینمایند مانند نیمکره های مغز، عصب مغزی، تارهای صوتی و حنجره، زبان و لبها در ایجاد اختلال در تکلم دخیل میباشند.

ب: اختلالات غیرعضوی که برخی اوقات منجر به ناتوانی کامل در صحبت کردن میشود و گاه به علت اختلالات غیرعضوی، ناتوانی در تکلم پیش می آید و قاعدتاً وقوع آن در سنین قبل از مدرسه مشاهده میشود و مواردی از این بیماری هم ممکن

است در شاگردان مدرسه دیده شود که جنبه عضوی نداشته و آن در بیماری هیستری پیش می آید که کودک تا چند روز و یا چند ساعت قبل از بیماری کاملاً سالم بوده ولی ناگهان دچار ناتوانی در تکلم میشود.

۲- پرفسور هویر.

۳- میشو.

منابع:

۱- لکننت زبان را چگونه معالجه کنیم؟

۲- روانشناسی رفتار غیرعادی (مرضی)

والسلام

فطرت ام المعارف اسلامی

انسانی و شهوانی وجهت گیری فردی و نصی و موقت به تعبیر دیگر نبرد انسان متمدنی متعالی که در او شهای انسانی رشد یافته با انسان متحرک حیوان صفت که شهای انسانیش مرده و چراغش خاموش گشته است. بدون ت نه تنها تکامل اجتماعی معنی در، بلکه بر تکامل ابزار تولید هم شوارد است زیرا که «تکامل ابزار، خود معلول حس فطری کمال جوئی

و تنوع طلبی و گسترش خواهی و ناشی از نیروی ابتکار انسان است.»^{۱۳} با توجه به بحث های فوق این نتیجه به دست می آید که بحث فطرت در بینش نسبت به تاریخ و تکامل تاریخی نیز نقش عمده ای دارد.

- ۱- منابع اصلی مورد استفاده ما تمام آثار ایشان و خصوصاً سه دسته نوار سخنرانی ایشان درباره فطرت است.
- ۲- انسان در قرآن.
- ۳- علیهدا بر انسان هم قوانین روانشناسی حاکم است و هم سنن جامعه شناسی.

جامعه و تاریخ صفحه ۲۷.

۴- قیام و انقلاب مهدی (عج) صفحه ۳۵.

۵- سیری در نهج البلاغه صفحه ۲۹۵.

۶- منبع قبل صفحه ۲۹۷.

۷- قیام و انقلاب مهدی (عج) صفحه ۳۶.

۸- جامعه و تاریخ ص ۳۱.

۹- منبع قبل ص ۳۲.

۱۰- نظام حقوق زن در اسلام ص ۷۷.

۱۱- برای تفصیل بیشتر مراجعه شود به

مقاله اول و دوم جزوه تکامل اجتماعی

انسان.

۱۲- قیام و انقلاب مهدی (عج) ص ۴۰.

۱۳- منبع قبل ص ۳۸.

گزیده ای از سخنان...

تشریح شود تا آنها دشمنان سیاسی، اخلاقی و فرهنگی خود را بهتر بشناسند.

آقای خامنه ای نقش دانش آموزان در جنگ تحمیلی و مشارکت آنان در نهادهای انقلابی کشور، را عوامل نابود کننده ناخالصی ها توصیف کرد و گفت: اگر کار معلمین امور تربیتی درست اجرا شود، مشکلات ادارات دانشگاهها و تمام مشکلات کشور حل خواهد شد.

رئیس جمهوری در قسمتی دیگر از سخنان خود گفت: دنیای امروز ما را بخاطر اینکه دارای مشکلات قهری مسکن، کمبود ارزاق و یا گرانی

هستیم و در محاصره استکبار جهانی قرار گرفته ایم مورد ملامت قرار نخواهد داد اما اگر نتوانیم فرزندان خود را درست تربیت کنیم ملامت خواهد کرد.

وی در پایان سخنان خود از تلاش معلمین امور تربیتی سراسر کشور تقدیر کرد و رهنمودهای لازم را به مسئولان اجرایی آموزش و پرورش ارائه داد.

بر اساس همین گزارش آقای زرهانی معاون پرورشی وزارت آموزش و پرورش طی گزارشی فعالیت های این معاونت در زمینه های گوناگون علمی و تحقیقاتی، همکاری با نهادهای مختلف انقلابی کشور و حل مشکلات اداری و مالی مربیان امور پرورشی کشور را یادآور شد.

نظریات علمای مسلمان ...

- ۱- مکاتیب غزالی، ص ۸۷.
- دیرستان: مکتب
- ۲- کیمیای سعادت، ج ۲ ص ۱۱-۱۲.
- ۳- کیمیای سعادت ج ۲ ص ۲۱.
- ۴- تدبیر منزل ص ۴۴.
- ۵- کیمیای سعادت ج ۲ ص ۶۶.
- Three historical philosophies of education, p. 25, 18
- ۶- اخلاق نیکو ماخوس ص ۳۶.
- ۷- پیشین.
- ۸- پیشین، ص ۳۷.
- ۹- روانشناسی از دیدگاه غزالی ص ۹۸ به نقل
- ۱۰- رسالة المهدي: ابن سینا.
- ۱۱- آموزش و پرورش نوین، ص ۲۸۴.
- ۱۲- آراه فلاسفه درباره عادت، ص ۷.
- ۱۳- پیشین.
- ۱۴- جامعه باز و دشمنان آن، ص ۱۴۳.
- Education and development of reason, p. 435-434